

قصص القرآن

جلد اول

مؤلف

مولانا حفظ الرحمن سیوہاروی رحمۃ اللہ علیہ

مترجمین

خلیل براہوی

عبدالماجد اسماعیل زہی

شماره گوی: ۲۲۹۹۶۴
تاریخ صدور: ۱۶۰۰/۱۰/۱۹

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مجوز چاپ و انتشار کتاب

مشخصات کتاب	نام: قصص القرآن
نویسنده/نویسندگان:	حفظ الرحمن سیوهاروی
مترجم/مترجمان:	خلیل براهویی، عبدالمجید اسماعیل زهی
گردآورنده/مصحح/اسیر نقی ها:	
قطع کتاب:	وزیری
رده سنی:	بزرگسال
شماره مجوز:	۹-۱۳۳۹۸-۵۷۹۷۵۲
مشخصات ناشر	نام ناشر: خلیل الرحمن
شماره پروانه نشر:	۱۵۵۹۷

دفتر توسعه کتاب و کتابخوانی

- سرشناسه :
عنوان قرارداد :
عنوان و نام پدیدآور :
مشخصات نشر :
مشخصات ظاهری :
شابک :
وضعیت فهرست نویسی :
یادداشت :
موضوع :
شناسه افزوده :
شناسه افزوده :
رده بندی کنگره :
رده بندی دیویی :
شماره کتابشناسی ملی :
اطلاعات رکورد :
کتابشناسی
- سیوهاروی، حفظ الرحمن، ۱۹۰۱-۱۹۶۲ م.
قصص القرآن، فارسی.
قصص القرآن / مؤلف مولانا حفظ الرحمن سیوهاروی؛ مترجمین خلیل براهویی، عبدالمجید اسماعیل زهی.
زاهدان: نشر خلیل الرحمن، ۱۳۰۰ - ج ۴.
ج ۲-۳-۷۱-۹۸۰-۶۲۲-۱۹۷۸ :
فیبا
کتابنامه.
قرآن -- قصه ها
Qur'an stories
پیامبران در قرآن
Prophets in the Qur'an
براهویی، خلیل، ۱۳۶۸ -، مترجم
اسماعیل زهی، عبدالمجید، ۱۳۷۰ -، مترجم
BPAA
۱۵۶/۳۹۷
۸۵۵۱۰۱۸
فیبا

شناسنامه کتاب

نام کتاب: قصص القرآن [جلد اول]

مؤلف: مولانا حفظ الرحمن سیوهاروی

مترجمین: خلیل براهوئی - عبدالماجد اسماعیل زهی

ناشر: انتشارات خلیل الرحمن

تیراژ: ۱۰۰۰

تعداد صفحات: ۶۰۰ صفحه وزیری

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۰۷۱-۶-۳

مرکز پخش: زاهدان - خیابان خیام - کتابسرای صالح ۰۹۱۵۸۷۶۰۹۸۱

فهرست مطالب

مقدمه مترجمین.....	۱۹
مختصری از بیوگرافی مجاهد ملت حضرت مولانا حفظ الرحمن سیوهاروی رحمۃ اللہ علیہ	۲۹
نام، نسب و ولادت:.....	۲۹
فراگیری علوم دینی.....	۲۹
تدریس.....	۲۹
ندوة المصنفین.....	۳۰
اوصاف مولانا حفظ الرحمن رحمۃ اللہ علیہ	۳۰
شکل و صورت:.....	۳۰
حالات.....	۳۱
تصانیف:.....	۳۱
وفات:.....	۳۲
مقدمه مولف.....	۳۳
بررسی مفصل زندگانی حضرت آدم علیه السلام.....	۳۵
اولین انسان.....	۳۵
حضرت آدم علیہ السلام در پرتوی آیات قرآنی.....	۳۸
خلقت حضرت آدم و سجده ملائکه، انکار شیطان.....	۳۹
مناظره با ابلیس.....	۴۱
درخواست مهلت ابلیس.....	۴۲
خلافت حضرت آدم علیہ السلام	۴۶
تعلیم دادن به حضرت آدم علیہ السلام و اقرار ناتوانی فرشتگان.....	۴۷

- حضرت آدم و حواء در بهشت ۴۹
- سکونت آدم و حوا در بهشت و رانده شدن از آن و توبه آنها ۵۰
- چند سوال مهم ۵۳
- خلقت حضرت آدم عليه السلام ۵۳
- وجه تسمیه آدم و حوا ۵۵
- ابلیس، فرشته یا جن ۵۶
- وقتی ابلیس از بهشت طرد گردید چگونه توانست آدم و حوا را بفریبد ۵۷
- حضرت حواء چگونه بوجود آمدند؟ ۵۷
- بهشتی که آدم و حوا در آن سکونت داشتند کدام بهشت بود؟ ۵۹
- حضرت «آدم» و «حوا» پس از اخراج از بهشت، در کجای زمین ساکن شدند؟ ۶۰
- نکته‌ای مهم ۶۱
- بهشت از دیدگاه زمین شناسان ۶۱
- حضرت آدم نبی بودند یا رسول؟ ۶۲
- آیا لغزش حضرت آدم که پیامبر برگزیده خداوند بود با عصمت انبیاء در تضاد نیست؟ ۶۳
- معنای عصمت انبیاء ۶۴
- لغزش به چه معنا است؟ ۶۴
- عصمت حضرت آدم عليه السلام ۶۵
- آیا پیش از آدم و حوا انسان دیگری بر روی کره زمین می‌زیسته است؟! ۶۷
- وجود طاووس و مار در داستان حضرت آدم عليه السلام ۶۸
- فرشتگان ۶۸

۷۳	جن
۷۵	درسها و عبرت ها از داستان حضرت آدم
۷۷	قابیل و هابیل
۸۰	چند نکته عبرت آموز
۸۳	بررسی مفصل زندگانی حضرت نوح علیه السلام
۸۳	حضرت نوح علیه السلام اولین رسول خداوند
۸۳	نسب حضرت نوح علیه السلام
۸۴	نقشه (۱)
۸۴	نقشه (۲)
۸۵	داستان حضرت نوح علیه السلام در پرتو آیات قرآن عظیم الشان
۸۶	قوم حضرت نوح علیه السلام
۸۶	دعوت حضرت نوح علیه السلام و نافرمانی قوم
۹۱	فرمان ساخت کشتی به حضرت نوح علیه السلام
۹۲	پسر حضرت نوح علیه السلام
۹۴	کوه جودی
۹۵	آیا طوفان نوح عام بود؟
۹۷	بحثی کوتاه در مورد پسر حضرت نوح علیه السلام
۹۷	مسئله اخلاقی
۹۹	چند مسئله ضمنی
۱۰۲	نتایج بدست آمده از داستان حضرت نوح علیه السلام
۱۰۵	بررسی مفصل زندگانی حضرت ادریس علیه السلام

- ۱۰۵ ذکر حضرت ادریس علیه السلام در قرآن عظیم الشان
- ۱۰۵ نام ، نسب و زمان حضرت ادریس علیه السلام
- ۱۰۸ حضرت ادریس علیه السلام از دیدگاه فلاسفه
- ۱۰۹ محل تولد حضرت ادریس علیه السلام
- ۱۱۱ خلاصه تعلیم حضرت ادریس علیه السلام
- ۱۱۱ روش نذر الهی
- ۱۱۲ بشارت به انبیاء آینده
- ۱۱۲ خلافت حضرت ادریس علیه السلام
- ۱۱۳ سیمای حضرت ادریس علیه السلام
- ۱۱۵ نتیجه
- ۱۱۷ بررسی مفصل زندگانی حضرت هود علیه السلام
- ۱۱۷ حضرت هود علیه السلام در پرتو آیات قرآن عظیم الشان
- ۱۱۷ ذکر قوم عاد در قرآن عظیم الشان
- ۱۱۷ قوم عاد
- ۱۱۸ زمانه قوم عاد
- ۱۱۹ محل سکونت قوم عاد
- ۱۱۹ مذهب قوم عاد
- ۱۱۹ رسالت حضرت هود علیه السلام
- ۱۱۹ تبلیغ اسلام
- ۱۳۱ وفات حضرت هود علیه السلام و محل دفن ایشان
- ۱۳۲ چند نکته عبرت آموز

۱۳۵	 بررسی مفصل زندگانی حضرت صالح علیه السلام
۱۳۵	 حضرت صالح علیه السلام در پرتو آیات قرآن عظیم الشان
۱۳۵	 نسب حضرت صالح علیه السلام
۱۳۶	 روستاهای قوم ثمود
۱۴۰	 مذهب قوم ثمود
۱۴۰	 هدف از قصه‌های قرآنی
۱۴۱	 حقیقت معجزه
۱۴۵	 ناقة الله
۱۴۹	 محل سکونت حضرت صالح علیه السلام
۱۵۷	 چند نکته عبرت آموز
۱۵۹	 بررسی مفصل زندگانی حضرت ابراهیم علیه السلام
۱۵۹	 سلسله نسب حضرت ابراهیم علیه السلام
۱۵۹	 تحقیقی در مورد آزر
۱۶۲	 شجره نامه حضرت ابراهیم تا حضرت نوح علیه السلام
۱۶۴	 بیهوده سراییهای مستشرقین
۱۷۴	 تذکره حضرت ابراهیم علیه السلام در پرتو آیات قرآن عظیم الشان
۱۷۵	 عظمت حضرت ابراهیم علیه السلام
۱۷۶	 بعثت حضرت ابراهیم علیه السلام
۱۷۷	 دعوت پدر به اسلام و بحث با او
۱۷۹	 دعوت قوم به اسلام و بحث با آنها
۱۸۵	 تفسیر آیات و قول راجح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه مترجمین

حمد و سپاس مخصوص ذاتی است که قرآن عظیم الشان را بر بنده برگزیده‌اش حضرت محمد مصطفی ﷺ نازل نمود و در آن هیچ گونه کجی و انحرافی ننهاده، کتابی ارزشمند و استوار که گرایش‌ها و سلیقه‌ها به وسیله آن گمراه نمی‌شوند، و زبان‌ها گرفتار اشتباه و التباس نمی‌گردند، و هرگز دچار تحریف و تغییر نمی‌شود، و باطل به هیچ وجه نمی‌تواند آن را از راه صحیح منحرف سازد.

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾^(۱)

کسانی که به این قرآن چون بدیشان رسید کفر ورزیدند [به کیفر خود می‌رسند] و به راستی که آن کتابی ارجمند است * از پیش روی آن و از پشت سرش باطل به سویش نمی‌آید و وحی [نامه] ای از حکیمی ستوده [صفات] است *

و درود و سلام بی پایان بر پیام آور رحمت و عطرقت حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی ﷺ که با بزرگترین معجزه الهی قرآن مورد تایید گشت و تشریح و بیان آن به وی سپرده شد.

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾^(۲)

«و این قرآن را به سوی تو فرود آوردیم تا برای مردم آنچه را به سوی ایشان نازل شده است توضیح دهی و امید که آنان بیندیشند»

و درود سلام فراوان بر اصحاب و اهل بیت پیامبر ﷺ و برگزیدگان امتش
اما بعد :

۱ - سورة فصلت : [۴۱ - ۴۲]

۲ - سورة النحل : [۴۴]

قَصَصُ الْقُرْآن، یا داستان‌های قرآنی تقریباً نزدیک به یک‌سوم آیات قرآن عظیم الشان را در بر می‌گیرد. این داستان‌ها درباره انبیای گذشته و پیشینیان و نیز رویدادهای دوره نزول قرآن عظیم الشان است. علت استفاده فراوان قرآن عظیم الشان از داستان را ظرفیت بالای آن در تأثیرگذاری بر اندیشه و روح انسان دانسته‌اند. قرآن عظیم الشان خود، هدف از بیان داستان‌ها را درس گرفتن انسان‌ها معرفی کرده و در آیات فراوانی، به تأمل در سرگذشت پیشینیان، سفارش کرده است.

بیشتر داستان‌های قرآن عظیم الشان، درباره زندگی پیامبران است. قرآن به ویژه درباره پیامبرانی چون سیدنا ابراهیم، موسی، عیسی، یوسف و پیامبر اسلام علیهم الصلاة والسلام به صورت مفصل سخن گفته است.

از آن‌رو که طبیعت انسان از نصیحت مستقیم، روی‌گردان است، قرآن عظیم الشان آموزه‌های خود را از راه داستان و به صورت غیرمستقیم عرضه کرده است

قرآن عظیم الشان اهداف خود از بیان داستان‌ها را اطمینان خاطر پیامبر ﷺ موعظه کردن، تذکر مؤمنان، و درس گرفتن انسان‌ها، معرفی کرده است. چنانچه می‌فرماید:

﴿وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾^(۱) و هر يك از سرگذشتهای پیامبران [خود] را که بر تو حکایت می‌کنیم چیزی است که دلت را بدان استوار می‌گردانیم و در این‌ها حقیقت برای تو آمده و برای مؤمنان اندرز و تذکری است»

﴿لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾^(۲)

«به راستی در سرگذشت آنان برای خردمندان عبرتی است سخنی نیست که به دروغ ساخته شده باشد بلکه تصدیق آنچه [از کتابهایی] است که پیش از آن بوده و روشنگر هر چیز

۱ - سورة هود: [۱۲۰]

۲ - سورة يوسف: [۱۱۱]

است و برای مردمی که ایمان می‌آورند رهنمود و رحمتی است»

آیات فراوانی از قرآن عظیم الشان به تأمل در سرگذشت پیشینیان، سفارش کرده‌اند. براساس آیات قرآن عظیم الشان داستان‌های قرآنی ساختگی و افسانه‌ای نیست؛ بلکه واقعیت‌هایی است که خردمندان از آن‌ها عبرت می‌گیرند و موجب هدایت مؤمنان می‌شود. داستان‌های قرآن بر طبق روش‌های معمول داستان‌نویسی و رمان‌نویسی گفته نشده است. و به جزئیاتی چون نسب اشخاص و زمان و مکان وقوع رویدادها و دیگر ویژگی‌هایی که برای مورخان و رمان‌نویسان مهم است، نمی‌پردازد و تنها آنچه را که در جهت هدف قرآن عظیم الشان یعنی هدایت است، ذکر می‌کند.

گفته شده قرآن در داستان‌نویسی به لحاظ ساختاری، از شیوه خاص پیروی نکرده و داستان‌ها را با اسلوب‌های متنوعی بیان کرده است.^(۱)

در برخی از داستان‌های قرآن عظیم الشان، مانند داستان اصحاب کهف، در آغاز چکیده‌ای از داستان ارائه شده و سپس تمام آن به صورت مفصل آمده است.

در برخی از داستان‌ها مانند داستان موسی و فرعون، سرانجام داستان در ابتدای آن بیان شده و پس از آن، داستان از آغاز تا پایان، بیان شده است.

برخی از داستان‌های قرآن هم مانند داستان ولادت حضرت عیسی، به صورت ناگهانی و بدون مقدمه آغاز شده و تا پایان پیش رفته است.^(۲)

برخی از ویژگی‌های عمومی داستان‌های قرآن عظیم الشان، به شرح زیر است:

در قرآن بخش‌هایی از داستان که نقش مهمی در راستای هدف قرآن دارند، برجسته می‌شود و از آنها به تفصیل گفتگو می‌شود.

شخصیت‌های داستان‌های قرآن، به صورت زنده و مجسم در برابر مخاطب ظهور می‌کنند. در داستان‌های قرآن جمله معترضه، به صورت فراوان به کار رفته است.

۱ - نگاهی به ویژگی‌های ساختاری داستان‌های قرآن، ص ۲۷۴

۲ - نگاهی به ویژگی‌های ساختاری داستان‌های قرآن، ص ۲۷۵-۲۷۹.